Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2025)0174

Zamówienia publiczne

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 września 2025 r. w sprawie zamówień publicznych (2024/2103(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 3 ust. 3,

– uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114, 151 i 156,

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającą dyrektywę 2004/18/WE[1],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającą dyrektywę 2004/17/WE[2],

– uwzględniając dyrektywę 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniającą dyrektywy Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych[3] (dyrektywa w sprawie procedur odwoławczych),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1031 z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie dostępu wykonawców, towarów i usług z państw trzecich do unijnych rynków

---

1 Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj.
2 Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj.
3 Dz.U. L 335 z 20.12.2007, s. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/66/oj.

zamówień publicznych i koncesji oraz procedur wspierających negocjacje dotyczące dostępu unijnych wykonawców, towarów i usług do rynków zamówień publicznych i koncesji państw trzecich (Instrument Zamówień Międzynarodowych, IZM)[1],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (europejski akt prawny w sprawie dostępności)[2] oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (dyrektywa w sprawie dostępności stron internetowych)[3],

– uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie C-395/18, *Tim SpA – Direzione e coordinamento Vivendi SA / Consip SpA, Ministero dell'Economia e delle Finanze*[4],

– uwzględniając niedawne wyroki TSUE w sprawie udziału zagranicznych oferentów w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego w UE, a mianowicie wyroki z dnia 22 października 2024 r. w sprawie C-652/22, *Kolin Inşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ / Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave*[5], oraz z dnia 13 marca 2025 r. w sprawie C-266/22, *CRRC Qingdao Sifang Co. Ltd, Astra Vagoane Călători SA / Autoritatea pentru Reformă Feroviară, Alstom Ferroviaria SpA*[6],

– uwzględniając Porozumienie w sprawie zamówień rządowych Światowej Organizacji Handlu z 2012 r.,

– uwzględniając program prac Komisji na 2025 r. z dnia 11 lutego 2025 r. pt. „Razem ku odważniejszej, prostszej, szybszej Unii" (COM(2025)0045),

---

1 Dz.U. L 173 z 30.6.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1031/oj.

2 Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj.

3 Dz.U. L 327 z 2.12.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2102/oj.

4 Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 30 stycznia 2020 r., *Tim SpA – Direzione e coordinamento Vivendi SA / Consip SpA, Ministero dell'Economia e delle Finanze*, C-395/18, ECLI:EU:C:2020:58.

5 Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 października 2024 r., *Kolin Inşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ / Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave*, C-652/22, ECLI:EU:C:2024:910.

6 Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 13 marca 2025 r., *CRRC Qingdao Sifang Co. Ltd, Astra Vagoane Călători SA / Autoritatea pentru Reformă Feroviară, Alstom Ferroviaria SpA*, C-266/22, ECLI:EU:C:2025:178.

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 lutego 2025 r. pt. „Pakt dla czystego przemysłu: wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji” (COM(2025)0085),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 stycznia 2025 r. pt. „Kompas konkurencyjności dla UE” (COM(2025)0030),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 czerwca 2024 r. pt. „Europejski semestr w 2024 r. – pakiet wiosenny” (COM(2024)0600),

– uwzględniając sprawozdanie Komisji zatytułowane „SME needs analysis in Public Procurement” [Analiza potrzeb MŚP w zakresie zamówień publicznych] (2021)[1],

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 grudnia 2021 r. pt. „Budowanie gospodarki służącej ludziom: plan działania na rzecz gospodarki społecznej” (COM(2021)0778),

– uwzględniając konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 94 z 1949 r. dotyczącą postanowień o pracy w umowach (zamówienia publiczne),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 października 2017 r. pt. „Skuteczne zamówienia publiczne dla Europy” (COM(2017)0572),

– uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z dnia 4 grudnia 2024 r. pt. „Europejskie regiony przygotowane na wstrząsy: wzmocnienie lokalnej i regionalnej odporności gospodarczej w ramach strategicznego rozwoju jednolitego rynku”[2],

– uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 28/2023 z dnia 4 grudnia 2023 r. zatytułowane „Zamówienia publiczne w UE – konkurencja w zamówieniach na roboty, towary i usługi zmniejszyła się w latach 2011–2021” (sprawozdanie specjalne ETO),

– uwzględniając konkluzje Rady z dnia 24 maja 2024 r. w sprawie sprawozdania specjalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 28/2023 zatytułowanego „Bardziej uczciwa i

---

1 Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP, t33, Celotti, P., Alessandrini, M., Valenza, A. i in., *SME needs analysis in public procurement – Final report* [Analiza potrzeb MŚP w zamówieniach publicznych – sprawozdanie końcowe], Urząd Publikacji, 2021 r., https://data.europa.eu/doi/10.2873/86199.

2 Dz.U. C, C/2024/7061, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7061/oj.

skuteczna konkurencja w zakresie unijnych zamówień publicznych na roboty budowlane, towary i usługi”[1],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie nowej strategii dla europejskich MŚP[2],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 lipca 2023 r. w sprawie stanu unii małych i średnich przedsiębiorstw[3],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 20 maja 2021 r. pt. „Wdrażanie krajowych polityk zamówień publicznych oraz najlepsze praktyki stosowane w ramach tych polityk na rynku wewnętrznym” (COM(2021)0245),

– uwzględniając badanie Parlamentu z dnia 24 października 2023 r. zatytułowane „The social impact of public procurement: can the EU do more?” [Skutki społeczne zamówień publicznych: czy UE może zrobić więcej?][4],

– uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Urzędu ds. Pracy z maja 2024 r. w sprawie oceny rozwiązań politycznych zapobiegających pracy nierejestrowanej w zamówieniach publicznych,

– uwzględniając sprawozdania: Mario Draghiego z dnia 9 września 2024 r. pt. „The future of European competitiveness” [Przyszłość europejskiej konkurencyjności] (sprawozdanie Draghiego) i Enrica Letty z dnia 17 kwietnia 2024 r. pt. „Much more than a market” [Znacznie więcej niż rynek] (sprawozdanie Letty),

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Handlu Międzynarodowego oraz Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (A10-0147/2025),

A. mając na uwadze, że zamówienia publiczne stanowią około 14 % produktu krajowego brutto UE i są ważnym instrumentem wzrostu

---

1 Dz.U. C, C/2024/3521, 3.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3521/oj, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3521/oj.

2 Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 2.

3 Dz.U. C, C/2024/4013, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4013/oj.

4 Parlament Europejski: Departament Tematyczny ds. Polityki Gospodarczej, Naukowej i Jakości Życia, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej, Caimi, V. i Sansonetti, S., *The social impact of public procurement – Can the EU do more?* [Skutki społeczne zamówień publicznych: czy UE może zrobić więcej?], październik 2023 r.

gospodarczego – zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) – innowacji, zrównoważonego rozwoju i spójności społecznej, a także promowania lokalnego przemysłu i wysokiej jakości miejsc pracy w UE oraz wspierania przejścia na odporne łańcuchy dostaw i modele biznesowe, w tym w łańcuchach podwykonawstwa;

B. mając na uwadze, że samorządy lokalne i regionalne, jako najwięksi inwestorzy i instytucje zamawiające w UE, są w coraz większym stopniu ograniczane przez rygorystyczne przepisy unijne i krajowe, złożone wymogi prawne i procedury oraz nieproporcjonalne obciążenia administracyjne, a jednocześnie borykają się z utrzymującym się niedoborem środków finansowych, wykwalifikowanego personelu i wiedzy technicznej – zwłaszcza na szczeblu gmin i mniejszych regionów – co często wymaga outsourcingu podstawowych zadań do podmiotów zewnętrznych, powodując dodatkowe obciążenia finansowe i opóźnienia proceduralne;

C. mając na uwadze, że zamówienia publiczne mogą spowodować skutki uboczne zwiększające popyt na zrównoważone towary i usługi na całym rynku, a także wspierać tworzenie rynku pionierskiego;

D. mając na uwadze, że reforma z 2014 r. miała na celu uproszczenie procedur, zwiększenie przejrzystości i walkę z korupcją, promowanie udziału MŚP i innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up oraz uwzględnienie strategicznych celów w dziedzinie zamówień publicznych poprzez dobrowolne podejście, jednak wciąż istnieją wyzwania pod względem przejrzystości, efektywności, szerszego wykorzystania i dostosowania kryteriów pozacenowych, dostępu do danych i usprawnienia egzekwowania przepisów, a także zapobiegania nadużyciom finansowym i korupcji;

E. mając na uwadze, że w ramach reformy z 2014 r. wprowadzono kryteria oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, aby zachęcić do stosowania kryteriów jakościowych, takich jak względy środowiskowe i społeczne, przy udzielaniu zamówień publicznych; mając na uwadze, że w sprawozdaniu specjalnym ETO stwierdzono, iż w 2021 r. znaczna część zamówień nadal była udzielana wyłącznie na podstawie kryterium najniższej ceny; mając na uwadze, że w 2023 r. 20 państw członkowskich rozstrzygnęło ponad 50 % przetargów publicznych wyłącznie na podstawie ceny, z czego 10 państw członkowskich rozstrzygnęło ponad 80 % przetargów publicznych wyłącznie na podstawie ceny;

F. mając na uwadze, że w sprawozdaniu specjalnym ETO stwierdzono, iż poziom konkurencji w odniesieniu do zamówień publicznych spadł od 2014 r., a w większości państw członkowskich częstość występowania tego kryterium udzielenia zamówienia opartego na najniższej cenie nawet wzrosła w okresie objętym przeglądem;

G. mając na uwadze, że unijne progi dotyczące zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane pozostają praktycznie niezmienione od 1994 r.; mając na uwadze, że progi te, dostosowane do cen rynkowych, w ujęciu realnym stale maleją; mając na uwadze, że w rezultacie coraz więcej mniejszych zamówień musi być obecnie przedmiotem przetargów na szczeblu UE w ramach procedur, które są często długie i złożone;

H. mając na uwadze, że Europejski Urząd ds. Pracy (ELA) stwierdził, że „gdy jako jedyne kryterium wyboru stosowana jest najniższa cena, ryzyko pracy nierejestrowanej wzrasta ze względu na presję na koszty pracy”; mając na uwadze, że ELA zauważył również, iż „powszechnie uznaje się, że priorytetowe traktowanie kryterium najniższej ceny w zamówieniach publicznych może stworzyć środowisko, w którym naruszenia prawa pracy są bardziej prawdopodobne ze względu na presję na obniżenie kosztów i niewystarczający nadzór; kryterium najniższej ceny może zachęcać wykonawców do działania w szarej strefie w celu zmniejszenia kosztów i obejścia przepisów dotyczących pracy”;

I. mając na uwadze, że w sprawozdaniu końcowym Komisji zatytułowanym „Analiza potrzeb MŚP w zamówieniach publicznych”[1] wskazano, że należy jeszcze wyjaśnić, uprościć i ujednolicić praktyki w dziedzinie zamówień publicznych, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki i różnic w systemach administracyjnych państw członkowskich;

J. mając na uwadze, że bezpośrednie zamówienia transgraniczne nadal są ograniczone do zaledwie 5 %[2] wszystkich zamówień, co wskazuje na utrzymywanie się barier dla transgranicznej konkurencji i dostępu do rynku oraz na złożoność procedur; mając na uwadze, że liczba ta nie uwzględnia udziału spółek zależnych z innych państw członkowskich w kraju, w którym odbywa się postępowanie o udzielenie zamówienia;

K. mając na uwadze, że Komisja zwróciła uwagę na szereg niepewności prawnych w odniesieniu do wspierania społecznie odpowiedzialnych i innowacyjnych zamówień publicznych[3]; mając na uwadze, że do tych

---

1 Komisja Europejska:Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP i in., SME needs analysis in public procurement - final report [Analiza potrzeb MŚP w zamówieniach publicznych – sprawozdanie końcowe], Urząd Publikacji, 2021 r.

2 Europejski Trybunał Obrachunkowy, sprawozdanie specjalne 28/2023: „Zamówienia publiczne w UE: konkurencja w zamówieniach na roboty, towary i usługi zmniejszyła się w latach 2011–2021”, Europejski Trybunał Obrachunkowy, 2023 r.

3 Sprawozdanie Komisji z 20 maja 2021 r. pt. „Wdrażanie krajowych polityk zamówień publicznych oraz najlepsze praktyki stosowane w ramach tych polityk na rynku wewnętrznym” (COM(2021)0245).

niepewności prawnych należą między innymi trudności w powiązaniu kwestii społecznych z przedmiotem zamówienia;

L. mając na uwadze, że przewodnicząca Komisji zobowiązała się do przeglądu ram dotyczących udzielania zamówień publicznych, aby „umożliwić preferencyjne traktowanie produktów europejskich w ramach zamówień publicznych w niektórych sektorach o strategicznym znaczeniu”[1];

M. mając na uwadze, że przegląd dyrektyw w sprawie zamówień publicznych powinien koncentrować się na promowaniu kryteriów jakościowych, usprawnieniu procedur udzielania zamówień i zapewnieniu optymalnego wykorzystania pieniędzy podatników; mając jednak na uwadze, że przepisy dotyczące zamówień publicznych muszą uwzględniać specyfikę różnych sektorów i branż oraz konkretne cele instytucji zamawiających, uznając, że jednolite podejście do środków regulacyjnych, takich jak warunki płatności, może nie być odpowiednie dla wszystkich sektorów, oraz że konieczne są dostosowane przepisy w rozporządzeniach sektorowych, aby zapewnić zgodność ogólnych ram zamówień publicznych ze specyficznymi dla branży realiami operacyjnymi i finansowymi; mając na uwadze, że oferty zwycięskie powinny być wybierane zgodnie z tym, co poszczególne instytucje zamawiające uznają za rozwiązanie najkorzystniejsze ekonomicznie spośród złożonych ofert, aby zachęcić do większego zwracania uwagi na jakość i elastyczność w zamówieniach publicznych;

N. mając na uwadze, że zamówienia publiczne pozostają neutralnym i proceduralnym narzędziem regulującym sposób, w jaki władze publiczne kupują towary i usługi, a nie to, co kupują;

O. mając na uwadze wyzwania związane z europejską suwerennością przemysłową oraz potrzebę zachowania i wzmocnienia europejskich miejsc pracy i know-how, zamówienia publiczne należy wykorzystywać jako główną dźwignię strategiczną propagowania tworzenia wartości dodanej w UE, co pozwoli zwiększyć odporność przemysłu i zrównoważony charakter europejskich łańcuchów dostaw;

P. mając na uwadze, że instytucje zamawiające w UE powinny mieć możliwość preferowania ofert, które zawierają znaczną część wartości dodanej wytworzonej w UE;

Q. mając na uwadze, że stosowanie kryteriów zrównoważonego rozwoju może przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych UE, pod warunkiem że kryteria te są jasno określone, proporcjonalne i nie

---

[1] Wytyczne polityczne przewodniczącej Komisji z dnia 18 lipca 2024 r. pt. „Wybór Europy – wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej 2024–2029”, s. 11.

ograniczają możliwości zaspokojenia rzeczywistych potrzeb instytucji zamawiających pod względem zamówień;

R. mając na uwadze, że instytucje zamawiające działają w różnych kontekstach lokalnych i rynkowych i muszą zachować swobodę określania przedmiotu, zakresu i strategicznych priorytetów zamówień publicznych zgodnie ze swoimi rzeczywistymi potrzebami i możliwościami; mając na uwadze, że w każdym podejściu do zrównoważonych zamówień publicznych na szczeblu UE należy chronić zasadę proporcjonalności i pomocniczości;

S. mając na uwadze, że konieczne jest wzmocnienie zaufania do zamówień publicznych; mając na uwadze, że brak przejrzystości i uczciwości w procedurach udzielania zamówień, w tym obawy dotyczące faworyzowania, niejasnych kryteriów wyboru, niewystarczających mechanizmów nadzoru oraz niewystarczających środków wykluczających i sankcji, podważają zaufanie do zamówień publicznych i stwarzają okazje do korupcji; mając na uwadze, że nadmierne poleganie na kryterium najniższej ceny może w niektórych przypadkach wywierać presję na obniżenie jakości usług oraz bezpieczeństwa i warunków pracy, a także może mieć długoterminowy negatywny wpływ gospodarczy na instytucje zamawiające; mając na uwadze, że miały miejsce przypadki udzielania zamówień bez rzeczywistej konkurencji, przy braku przejrzystości i skutecznej kontroli zewnętrznej kryteriów wyboru, co wskazuje na pilną potrzebę wzmocnienia zasad przejrzystości, równości i legalności na wszystkich etapach postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;

T. mając na uwadze, że europejskie przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP, napotykają znaczne trudności w dostępie do międzynarodowych rynków zamówień publicznych ze względu na protekcjonistyczną politykę krajów spoza UE, podczas gdy UE utrzymuje jeden z najbardziej otwartych rynków zamówień publicznych na świecie, co prowadzi do nieuczciwej niekorzystnej sytuacji konkurencyjnej dla unijnych przedsiębiorstw; mając na uwadze, że oprócz polityki protekcjonistycznej uczciwa konkurencja jest często zakłócana przez subsydiowanie produktów przez rządy państw trzecich, środki dyskryminacyjne oraz brak wzajemności i pewności prawnej;

U. mając na uwadze, że UE niedawno dodała instrument zamówień międzynarodowych oraz rozporządzenie w sprawie subsydiów zagranicznych[1] do swojego zestawu narzędzi ochrony handlu, aby promować wzajemność w dostępie do międzynarodowych rynków zamówień publicznych i zapewnić równe warunki działania unijnym

---

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2560 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny, *Dz.U. L 330 z 23.12.2022, s. 1*, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj.

przedsiębiorstwom i produktom; mając na uwadze, że do wykonawców z państw trzecich miałyby zastosowanie wymogi środowiskowe, społeczne, pracownicze i dotyczące należytej staranności zgodnie z dyrektywami 2014/23/UE[1], 2014/24/UE i 2014/25/UE, dyrektywą (UE) 2024/1760[2] i innymi przepisami UE;

V. mając na uwadze, że Porozumienie w sprawie zamówień rządowych Światowej Organizacji Handlu (WTO) z 2012 r. nie zostało jeszcze podpisane przez wszystkich członków WTO, a jego najnowsza wersja nie obejmuje m.in. globalnych standardów pracy i ochrony środowiska przyjętych od czasu jego zawarcia ani zaktualizowanego mechanizmu korekty o inflację;

W. mając na uwadze, że w wyrokach TSUE w sprawie udziału zagranicznych oferentów w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego w UE (sprawy C-652/22 i C-266/22) wyjaśniono, że zagraniczni oferenci z państw, które nie zawarły wielostronnej lub dwustronnej umowy, nie mają zapewnionego dostępu do unijnego rynku zamówień publicznych; mając na uwadze, że TSUE potwierdził wyłączną kompetencję UE w tej dziedzinie i stwierdził, że w przypadku braku takich umów instytucje zamawiające mogą, zgodnie z prawem UE, ograniczyć lub wykluczyć tych oferentów, co może prowadzić do rozbieżnych praktyk krajowych;

X. mając na uwadze, że wzrost napięć geopolitycznych prowadzi do przetasowań w handlu międzynarodowym i nowej dynamiki gospodarczej, powodując pojawienie się nowych zależności strategicznych wynikających z koncentracji importu i ograniczonej zastępowalności importu, oraz stwarza zagrożenie dla stabilności łańcuchów dostaw; mając na uwadze, że wymaga to zwiększonego i strategicznego wykorzystania zamówień publicznych w celu wspierania gospodarki UE i jej zdolności do odbudowy, ograniczenia szkodliwych zależności oraz wzmocnienia jej strategicznej autonomii;

Y. mając na uwadze, że polityka zamówień publicznych powinna propagować europejską konkurencyjność i innowacyjność;

Z. mając na uwadze, że najniższa cena jest ważnym kryterium udzielenia zamówienia w większości przetargów w UE – w niektórych państwach członkowskich stosuje się ją nawet w 95 %[3] przypadków,

---

1 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji, Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj.

2 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1760 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zmieniająca dyrektywę (UE) 2019/1937 i rozporządzenie (UE) 2023/2859, Dz.U. L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj.

3 Sprawozdanie specjalne ETO nr 28/2023, rys. 11.

a czasami jest to jedyne kryterium zarówno na etapie przetargu, jak i udzielenia zamówienia; mając na uwadze, że w sprawozdaniu z maja 2024 r. ELA zauważył, że stosowanie kryterium najniższej ceny – zwłaszcza w sektorach pracochłonnych, w których dominują koszty osobowe – może nasilać zjawisko pracy nierejestrowanej oraz podważać jakość usług lub produktów, zrównoważoność i standardy społeczne[1]; mając na uwadze, że przedstawiciele MŚP i ankietowane osoby z sektora MŚP wielokrotnie zgłaszają, że instytucje zamawiające ignorują horyzontalną klauzulę społeczną, zauważając, że udzielają zamówień wyłącznie na podstawie najniższej ceny, co zachęca do składania rażąco niskich ofert i zniechęca do udziału oferentów przestrzegających przepisów prawa pracy i praktyk w tym zakresie;

AA. mając na uwadze, że wyrok TSUE w sprawie C-395/18 potwierdza, że wymogi określone w art. 18 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE, zgodnie z którymi przy wykonywaniu zamówień publicznych wykonawcy muszą przestrzegać zobowiązań z zakresu prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy, stanowią wiążącą zasadę, podobnie jak inne zasady, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, a mianowicie równe traktowanie, niedyskryminacja, przejrzystość i proporcjonalność; mając na uwadze, że w wyroku wyjaśniono również, iż państwa członkowskie mogą uwzględniać naruszenia popełnione przez podwykonawców przy ustalaniu podstaw wykluczenia, pod warunkiem ścisłego przestrzegania zasady proporcjonalności;

AB. mając na uwadze, że zamówienia publiczne stanowią kluczowe narzędzie aktywnego wspierania przejścia na zrównoważoną, inkluzywną i sprawiedliwą gospodarkę oraz mogą być wykorzystywane do promowania sprawiedliwości społecznej i godziwych warunków pracy; mając na uwadze, że należy zachęcać instytucje zamawiające do realizacji celów interesu publicznego poprzez zamówienia publiczne, w tym włączenia społecznego, wysokiej jakości miejsc prac, równych szans, spójności terytorialnej i wspierania podmiotów gospodarki społecznej;

AC. mając na uwadze, że uwolnienie pełnego potencjału strategicznych zamówień publicznych wymaga przejścia od modelu opartego wyłącznie na kosztach na rzecz takiego, który uwzględnia również odporność oraz wartość społeczną i środowiskową, w tym poprzez poszanowanie układów zbiorowych i podstawowych praw pracowniczych;

---

[1] Sprawozdanie ELA z maja 2024 r. pt. „Evaluating policy responses to prevent undeclared work in public procurement contracts” [Ocena rozwiązań politycznych zapobiegających pracy nierejestrowanej w zamówieniach publicznych].

AD. mając na uwadze, że podwykonawstwo jest kluczowe, aby MŚP mogły konkurować na równych zasadach i korzystać z wiedzy specjalistycznej; mając na uwadze, że może to również zwiększyć efektywność, innowacyjność i udział MŚP w zamówieniach publicznych; mając na uwadze, że z powodu niejasności prawnych i słabego egzekwowania przepisów wielopoziomowy system podwykonawstwa może osłabiać rozliczalność, zwiększać ryzyko naruszeń prawa pracy i utrudniać skuteczne egzekwowanie przepisów;

AE. mając na uwadze, że rosnącej cyfryzacji procedur udzielania zamówień muszą towarzyszyć solidne środki cyberbezpieczeństwa, warunki interoperacyjności oraz łatwe w użyciu i zharmonizowane platformy cyfrowe do składania ofert, a także przejrzystość i możliwość odczytu maszynowego do celów analitycznych; mając na uwadze, że cyfryzacja może ponadto przyczynić się do uproszczenia dostępu przedsiębiorstw, zwłaszcza mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, do zamówień publicznych, a także zmniejszyć obciążenia biurokratyczne dla mniejszych instytucji zamawiających;

AF. mając na uwadze, że zamiast przyjmować postawę tylko europejską, UE powinna skupić się na jak najlepszej jakości, biorąc pod uwagę szeroki zakres warunków, w tym cenę, bezpieczeństwo, jakość, zrównoważony rozwój, odporność i warunki pracy; mając na uwadze, że należy również skupić się na promowaniu partnerstw z demokratycznymi sojusznikami;

AG. mając na uwadze, że pomimo celu reformy z 2014 r. wysiłki na rzecz promowania niezbędnego udziału MŚP w zamówieniach publicznych pozostają ograniczone ze względu na duże rozmiary zamówień, nieproporcjonalne wymogi administracyjne, brak dostosowanych mechanizmów wsparcia, które umożliwiłyby im skuteczne konkurowanie z większymi podmiotami, brak jasności w ogłoszeniach o przetargach oraz powtarzające się opóźnienia w płatnościach;

AH. mając na uwadze, że strategie zamówień publicznych mogą sprzyjać tworzeniu otoczenia gospodarczego sprzyjającego lokalnemu wzrostowi, zwiększając dobrobyt w społecznościach, tworzenie miejsc pracy i długoterminową stabilność finansowej, a tym samym maksymalnie wzmacniając rolę MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up i organizacji gospodarki społecznej, w zamówieniach publicznych;

AI. mając na uwadze, że art. 27 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych ustanawia zasadę równych szans w dziedzinie zatrudnienia na dostępnych i inkluzywnych rynkach pracy; mając na uwadze, że dyrektywa 2014/24/UE w sprawie zamówień publicznych umożliwia uwzględnienie kryteriów społecznych przy udzielaniu zamówień, w tym środków wspierających inkluzywne zatrudnienie i przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu; mając na uwadze, że

w strategii UE na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 uznano zamówienia zastrzeżone na mocy dyrektywy 2014/24/UE za jedno z narzędzi służących zapewnieniu standardów dostępności;

AJ. mając na uwadze, że stosowanie kryteriów oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, z uwzględnieniem cyklu życia produktu i jego wpływu na środowisko, może sprzyjać racjonalnym i długoterminowym decyzjom w zakresie zamówień publicznych;

AK. mając na uwadze, że transpozycja europejskich przepisów dotyczących zamówień publicznych do prawa krajowego jest czasami nieskuteczna, co prowadzi do niespójności we wdrażaniu, niepewności prawa i barier w dostępie dla wykonawców; mając na uwadze, że aby zapobiec tym lukom we wdrażaniu i zapewnić spójne stosowanie, należy ustanowić szczegółowe wytyczne, aby pomóc państwom członkowskim w skutecznej transpozycji przepisów;

AL. mając na uwadze, że systematyczne rejestry realizacji zamówień mogą zwiększyć zdolność instytucji zamawiających do szybkiego wykluczania nieodpowiednich podmiotów z procesów udzielania zamówień, w tym podmiotów powiązanych z sieciami przestępczymi i ingerencją zagraniczną, zapobiegania wyzyskowi pracowników i zwiększenia niezawodności realizacji zamówień; mając na uwadze, że skuteczna interoperacyjność i transgraniczna dostępność tych rejestrów w państwach członkowskich ma znaczenie dla zwiększenia przejrzystości, ochrony funduszy publicznych, wspierania rynku wewnętrznego oraz wzmocnienia bezpieczeństwa i integralności krytycznej infrastruktury i usług publicznych;

Cele strategiczne

1. podkreśla, że europejskie zamówienia publiczne powinny pozostać zasadniczym filarem prawidłowo funkcjonującego rynku wewnętrznego i szeroko pojętej gospodarki oraz że potrzebna jest ambitna, ukierunkowana reforma, aby uwolnić ich prawdziwy potencjał, pobudzić produkcję w państwach członkowskich i przyczynić się do tworzenia odpornych, bezpiecznych i strategicznych łańcuchów dostaw; podkreśla potrzebę zharmonizowanego wdrożenia obecnych i zreformowanych ram prawnych przez państwa członkowskie; wzywa Komisję do uproszczenia i wyjaśnienia celów zamówień publicznych, w tym zamówień strategicznych, poprzez ustanowienie bardziej ukierunkowanego, opłacalnego ekonomicznie, precyzyjnego i niekonfliktowego zestawu celów, które są jasne, wymierne i zdolne do wywarcia namacalnego wpływu na rynek; w związku z tym wzywa do zwiększenia pewności prawa i jego spójności w celu uproszczenia stosowania przepisów przez instytucje zamawiające, podkreślając, że wiele postępowań o udzielenie zamówienia jest nadmiernie długich, co opóźnia niezbędne inwestycje; dodaje, że zamówienia publiczne

powinny przynosić korzyści społeczeństwu, a także przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego w całej UE;

2. uważa, że globalna konkurencja jest w coraz większym stopniu kształtowana nie tylko przez siły rynkowe, ale także przez strategie przemysłowe realizowane przez państwo, w tym subsydia zagraniczne, nadwyżki mocy produkcyjnych i dyskryminujące praktyki w zakresie zamówień publicznych, które mogą osłabić konkurencyjność i odporność europejskich producentów; podkreśla w tym kontekście znaczenie wzmocnienia strategicznej odporności i bezpieczeństwa gospodarczego Europy poprzez wspieranie rozwoju kluczowych i nowopowstających gałęzi przemysłu w kluczowych sektorach; uznaje potrzebę wzmocnienia jednolitego rynku i strategicznej autonomii UE poprzez wprowadzenie preferencji dla europejskich towarów i usług w wybranych strategicznych sektorach; popiera zbadanie, w jaki sposób zamówienia publiczne mogą służyć jako ukierunkowane narzędzie stymulujące popyt na innowacyjne i zrównoważone produkty i technologie wytwarzane w Europie oraz umacniające potencjał przemysłowy w UE; uznaje ponadto potencjał kryteriów dotyczących elementów pochodzenia unijnego lub odporności – o ile zostaną one opracowane w sposób proporcjonalny – pod względem wspierania długoterminowego bezpieczeństwa dostaw w obszarach wrażliwych; podkreśla jednak, że wszelkie kierunki strategiczne muszą pozostać zakorzenione w pewności prawa, przejrzystości i uczciwej konkurencji, przy uniknięciu fragmentacji rynku wewnętrznego, zakłócenia zobowiązań międzynarodowych lub alienacji strategicznych partnerów;

3. przyjmuje do wiadomości trwającą ocenę Komisji dotyczącą przeglądu ram prawnych unijnych zamówień publicznych; podkreśla, że proces konsultacji powinien obejmować ocenę skutków regulacji z poszanowaniem zasad wolnego rynku, a jego głównym celem powinno być zapewnienie korzyści poprzez rozwiązania rynkowe; wzywa zatem do zaprezentowania skutków potencjalnych nowych przepisów mających na celu promowanie celów zrównoważonych i społecznych zamówień publicznych oraz środków niezbędnych do zapewnienia uczciwej i skutecznej konkurencji, przy jednoczesnym osiągnięciu, w jak największym stopniu, usunięcia nadmiernych i zbędnych barier administracyjnych oraz uproszczenia przepisów regulacyjnych; podkreśla znaczenie elastyczności w określaniu charakteru strategicznych względów i włączaniu ich do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;

4. w związku z tym wzywa Komisję do pełnego dostosowania reformy zamówień publicznych do jej strategicznych celów, które mają na celu ograniczenie biurokracji i obciążeń regulacyjnych, uproszczenie przepisów, utrzymanie wysokich standardów społecznych i środowiskowych, zapewnienie ambitnego rozwoju lokalnej gospodarki, promowanie dostępu dla MŚP oraz zwiększenie

konkurencyjności i bezpieczeństwa UE, przeciwdziałanie dumpingowi i ochronę naszej suwerenności gospodarczej i przemysłowej, aby zaradzić szkodliwej zależności od niektórych kluczowych produktów i usług; odradza środki, które mogłyby zagrozić którejkolwiek z tych zasad;

5. przypomina spójne cele polityki UE odzwierciedlone w różnych rozporządzeniach, takie jak zrównoważony rozwój, standardy pracy, prawa człowieka, innowacyjność, odporność i obieg zamknięty, w kontekście zbliżającej się reformy; podkreśla potrzebę przeciwdziałania nadmiernie rygorystycznemu wdrażaniu, zapobiegania powstawaniu ewentualnych barier podczas zbliżającej się reformy oraz zidentyfikowania i przezwyciężenia głównych przeszkód dla zrównoważonych i odpornych zamówień publicznych, zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw oraz zapewnienia uczciwej i skutecznej konkurencji;

6. uznaje, że w celu zwiększenia dostępności zamówień publicznych dla mniejszych podmiotów, w tym organizacji gospodarki społecznej uczestniczących w zamówieniach publicznych, a w szczególności MŚP i przedsiębiorstw typu start-up, zaktualizowane wersje dyrektyw muszą mieć na celu zmniejszenie obecnej liczby 476 artykułów lub 907 stron obecnie obowiązujących przepisów i zachować proceduralny charakter, określając, w jaki sposób – a nie co – kupować; podkreśla jednak, że należy zachować wystarczającą elastyczność, aby instytucje zamawiające mogły dostosowywać procesy udzielania zamówień do swoich konkretnych potrzeb, zapewniając efektywność i najlepszy stosunek jakości do ceny;

7. zauważa, że międzynarodowa konkurencja wywiera presję na wiele sektorów przemysłowych w Europie poprzez nadwyżkę mocy produkcyjnych i dumping cenowy, a zatem oczekuje, że oprócz promowania inicjatyw ekologicznych i społecznych należy również zakotwiczyć rynki pionierskie w przetargach publicznych, aby wzmocnić strategiczną niezależność Europy w kluczowych sektorach, dając pierwszeństwo w nich oferentom europejskim;

8. podkreśla, że wszelkie zmiany powinny mieć na celu wzmocnienie egzekwowania przyszłych przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz muszą uwzględniać złożoność obecnie obowiązujących przepisów i zagwarantować pewność prawa dla instytucji zamawiających; zwraca uwagę, że zasady udzielania zamówień publicznych muszą być zgodne z zasadą niedyskryminacji i zapewniać jasność co do powiązania z przedmiotem zamówienia, zgodnie z zasadami pewności prawa i zobowiązaniami wynikającymi z Porozumienia w sprawie zamówień rządowych (GPA) oraz biorąc pod uwagę liczbę przepisów sektorowych;

9. wskazuje na istotne różnice prawne i administracyjne między państwami członkowskimi i ich systemami zamówień publicznych, od

różnego stopnia autonomii władz lokalnych po odmienne strategie udzielania zamówień publicznych; uznaje korzyści płynące z formatu dyrektywy, który pozwala na taką różnorodność, zapewniając jednocześnie spójność prawną i wzajemne poszanowanie systemów krajowych; wzywa Komisję do oceny najbardziej odpowiedniego instrumentu prawnego w świetle zbliżającej się reformy;

10. przypomina, że pieniądze podatników należy wydawać z najwyższą rozwagą i przejrzystością, tak aby przynosiły korzyści obywatelom, oraz w miarę możliwości ekonomicznych wspierały zrównoważony wzrost gospodarczy; uważa, że przegląd dyrektyw powinien mieć na celu osiągnięcie celów wyznaczonych w 2014 r. oraz dostosowanie się do nowych wyzwań, przed którymi stoi Europa; w związku z tym uważa, że trzy zasady przewodnie – opłacalność w całym cyklu życia, uczciwa konkurencja i środki antykorupcyjne – pozostają aktualne w kontekście nadchodzącej reformy i nie powinny być podważane;

11. w tym kontekście uznaje, że chociaż zamówienia publiczne mogą być użytecznym narzędziem służącym osiągnięciu celów strategicznych, takich jak innowacyjność i zrównoważony rozwój lub wspieranie strategicznych gałęzi przemysłu w Europie, które mają zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa produkcji przemysłowej i stabilności gospodarczej, są one motorem realizacji zadań, których podstawową funkcją jest osiągnięcie najlepszej wartości dla publicznych funduszy podatkowych, a tym samym zapewnienie skutecznych i przejrzystych zamówień na towary i usługi;

12. wzywa Komisję, aby w związku ze spowolnieniem gospodarczym i rosnącym długiem publicznym dokładnie oceniła wszelkie zmiany prawne, które mogłyby jeszcze bardziej negatywnie wpłynąć na siłę nabywczą instytucji zamawiających i ograniczyć dostępnych dostawców, ponieważ takie ograniczenia mogłyby ostatecznie osłabić dostęp obywateli do wysokiej jakości usług publicznych i infrastruktury; podkreśla, że należy odpowiednio uwzględnić potrzebę jasnych zasad dotyczących traktowania produktów i wykonawców z państw trzecich; przestrzega jednak przed wykorzystywaniem zamówień do celów protekcjonistycznych; podkreśla w tym kontekście, że preferencje europejskie winny być zgodne z zobowiązaniami UE w ramach WTO;

13. podkreśla, że środki wsparcia nie powinny zakłócać równych warunków działania; ponownie podkreśla znaczenie zachowania jak największej otwartości europejskich procedur udzielania zamówień publicznych oraz nalega, aby pozostały one neutralne pod względem technologicznym i oparte na zasadach konkurencji; podkreśla, że przy ocenie technologii pod kątem inwestycji publicznych zasadą przewodnią powinna być długoterminowa opłacalność ekonomiczna;

Główne wyzwania

14. uznaje, że nadal istnieją znaczne rozbieżności między państwami członkowskimi pod względem wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących zamówień publicznych, co zniechęca do składania ofert transgranicznych i udziału mniejszych przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw gospodarki społecznej, a także stwarza nierówne warunki działania; zwraca uwagę na zróżnicowany stopień wdrożenia zielonych zamówień publicznych w państwach członkowskich, gdzie tylko jedna trzecia spośród nich wprowadziła wiążące obowiązki, a pozostałe zdecydowały się na podejście dobrowolne;

15. zauważa, że w kontekście zamawiania towarów i usług i zgodnie ze strukturami konstytucyjnymi państw członkowskich – w szczególności ochroną samorządu regionalnego i lokalnego na mocy art. 4 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej – władze lokalne mają swobodę decydowania o sposobie zaspokojenia swoich potrzeb w dziedzinie zamówień; przypomina, że mogą one zdecydować się na dostawy towarów we własnym zakresie, współpracę z innymi podmiotami publicznymi lub korzystanie z rynku w ramach procedur zamówień publicznych; uważa, że swobodę decyzji i autonomię władz publicznych należy zawsze chronić i szanować;

16. ubolewa, że konkurencja w zamówieniach publicznych znacznie spadła w ciągu ostatniej dekady, jak wskazano w sprawozdaniu specjalnym ETO, co doprowadziło do wzrostu liczby przetargów z jedną ofertą lub bez ofert; wyraża ponadto ubolewanie, że w tym samym sprawozdaniu stwierdzono, iż instytucje zamawiające w bardzo niewielkim zakresie wykorzystują zamówienia strategiczne, a odsetek zamówień, w których przyjęto inne kryteria udzielenia zamówienia niż cena, jest bardzo niski; stwierdza, że wykorzystanie strategicznych zamówień publicznych pozostaje ograniczone ze względu na brak pewności prawa w interpretacji wymogu „związku z przedmiotem zamówienia” przewidzianego dla instytucji zamawiających oraz wynikającą z tego obawę przed sporami sądowymi;

17. zauważa, że procedury zamówień publicznych stają się coraz bardziej złożone i uciążliwe, tworząc niepotrzebne przeszkody administracyjne, które zniechęcają do udziału różnorodnych dostawców, w tym dostawców transgranicznych, a także ograniczają konkurencję i prowadzą do opóźnień w realizacji kluczowych projektów publicznych; podkreśla, że kwestie te mają również wpływ na instytucje zamawiające, zwłaszcza mniejsze samorządy lokalne i regionalne; ostrzega, że w sprawozdaniu specjalnym ETO wskazano, że procedury administracyjne wydłużyły się od 2021 roku; odnotowuje ponadto, że brak interoperacyjnej infrastruktury cyfrowej dla platform zamówień publicznych pozostaje barierą dla przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, przyczyniając się do nieefektywności i wzrostu kosztów;

18. wyraża zaniepokojenie, że przejrzystość i egzekwowanie przepisów dotyczących zamówień publicznych są nadal niewystarczające, o czym świadczą utrzymujące się niskie wskaźniki publikacji informacji o udzielonych zamówieniach, ograniczona dostępność danych dotyczących zamówień oraz utrzymujące się ryzyko nadużyć, w tym finansowych, i korupcji; przypomina, że faworytyzm, niejasne lub stronnicze kryteria wyboru oraz niewystarczające mechanizmy nadzoru nad egzekwowaniem przepisów i sankcjami podważają zaufanie do zamówień publicznych i ogólnie sprawiedliwości; podkreśla potrzebę ustanowienia obowiązku publikacji i wzmocnionego uzasadnienia wszystkich zamówień udzielonych w drodze procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, aby zagwarantować minimalny poziom konkurencji, identyfikowalność i kontrolę, unikając nadużywania wyjątków prawnych; wzywa Komisję do korzystania z zaawansowanych narzędzi i platform cyfrowych w celu zwiększenia przejrzystości i rozliczalności w procedurach udzielania zamówień publicznych oraz zapobiegania praktykom korupcyjnym;

19. zauważa, że obecnie instytucje zamawiające mają już możliwość uwzględniania czynników takich jak innowacyjność, odporność, zrównoważony rozwój i kwestie społeczne poprzez klauzule dotyczące udzielenia zamówienia, specyfikacji technicznej lub wykonania zamówienia, na zasadzie dobrowolności i w zależności od własnej decyzji, co jest wyraźnie dozwolone w dyrektywach z 2014 roku; zauważa, że w niektórych przypadkach zamówienia publiczne nadal są udzielane głównie na podstawie kryterium najniższej ceny, również z powodu niewystarczających szkoleń oraz zasobów finansowych i ludzkich, co ogranicza możliwości rozpatrywania przez instytucje zamawiające dodatkowych czynników, takich jak innowacyjność i stosunek jakości do ceny, co prowadzi do nieoptymalnych długoterminowych wyników, które nie są zgodne z interesami obywateli; podkreśla, że opieranie się na kryterium najniższej ceny ogranicza zdolność instytucji zamawiających do uwzględniania kosztów operacyjnych i stosowania rachunku kosztów cyklu życia;

20. podkreśla, że złożoność, nadmierne kryteria kwalifikacyjne i rosnące obciążenia biurokratyczne związane z procesami udzielania zamówień publicznych w nieproporcjonalny sposób wpływają na MŚP, lokalne przedsiębiorstwa i krajowych wykonawców, zniechęcając ich do udziału, a tym samym ograniczając różnorodność ofert i osłabiając zrównoważone i innowacyjne zamówienia publiczne; zauważa, że MŚP nadal borykają się z trudnościami pod względem zamówień publicznych, pomimo ustanowienia krajowych i europejskich mechanizmów, w szczególności z powodu powtarzających się opóźnień w płatnościach w niektórych państwach członkowskich, braku jasności i dostępności ogłoszeń o przetargach krajowych i europejskich, a także braku przejrzystości procedur

wyboru kandydatów, co przyczynia się do postrzegania tych procesów jako nieprzejrzystych;

21. przypomina, że w sprawozdaniu Europejskiego Urzędu ds. Pracy z analizy strategicznej sektora budowlanego (2023) oraz w sprawozdaniu Komisji dotyczącym stosowania i wykonywania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/957 z dnia 28 czerwca 2018 r. zmieniającej dyrektywę 96/71/WE dotyczącą delegowania pracowników w ramach świadczenia usług (COM(2024)0320) stwierdzono, że długie i złożone łańcuchy podwykonawstwa mogą stanowić duże wyzwanie dla organów egzekwowania prawa pracy, gdy są wykorzystywane do uchylania się od odpowiedzialności prawnej, i mogą prowadzić do niejasnej odpowiedzialności oraz trudności w zapewnieniu zgodności z umowami o zamówienia publiczne i zobowiązaniami w dziedzinie prawa pracy; w tym kontekście zauważa, że w dyrektywie nie zapewniono instytucjom zamawiającym wystarczających narzędzi do skutecznego przeciwdziałania niewykonywaniu zamówień publicznych, a w niektórych przypadkach nawet uniemożliwia podjęcie proaktywnych działań przez te instytucje;

Obszary wymagające udoskonalenia

22. zauważa, że obecnie istnieje duże zapotrzebowanie na aktualizację progów zamówień publicznych w świetle znacznego wzrostu inflacji i kosztów budowy w UE; wzywa Komisję do oceny możliwości poparcia podwyższenia progów na szczeblu międzynarodowym oraz do wprowadzenia mechanizmu uwzględniającego stopy inflacji; zwraca uwagę, że podwyższenie progów daje instytucjom zamawiającym większą niezależność i możliwości udzielania zamówień na podstawie lokalnych potrzeb; zwraca uwagę, że nadmiernie skomplikowane procedury, charakteryzujące się wysokim stopniem złożoności technicznej i prawnej, w połączeniu z wymogami administracyjnymi, które są czasami nieproporcjonalne do wartości zamówienia, stanowią jeden z głównych problemów w sektorze zamówień publicznych, dlatego też wysiłki Komisji powinny wykraczać poza samo negocjowanie wartości progowych;

23. zauważa, że chociaż sześć różnych procedur udzielania zamówień publicznych zapewnia elastyczność, niektóre z nich są rzadko stosowane, np. procedury dotyczące partnerstw innowacyjnych, ze względu na ich złożoność i przeszkody biurokratyczne; uważa, że uproszczenie i ujednolicenie obowiązków sprawozdawczych w odniesieniu do danych przekazywanych przez instytucje zamawiające na szczeblu krajowym i unijnym, a także podstawowe wymogi dotyczące interoperacyjności danych mogą przynieść dodatkowe korzyści; uznaje za niezbędne, aby Komisja i państwa członkowskie systematycznie analizowały dane dotyczące zamówień w kompleksowy i uporządkowany sposób w celu określenia i

wyeliminowania przyczyn spadku konkurencji i nieefektywności w procedurach udzielania zamówień;

24. opowiada się za wyraźniejszym rozróżnieniem między instytucjami zamawiającymi a przedsiębiorstwami publicznymi; podkreśla, że należy zawsze chronić i szanować wolność i niezależność organów publicznych; zwraca uwagę, że w ramach reformy z 2014 r. wyraźnie uznano prawo organów publicznych do niezależnego świadczenia i organizowania usług za pośrednictwem własnych instytucji, podmiotów gospodarczych lub przedsiębiorstw publicznych; podkreśla, że bezpośrednie świadczenie usług przez organy publiczne lub lokalne, świadczenie usług we własnym zakresie oraz współpraca publiczno-publiczna są i powinny pozostać dostępnymi opcjami;

25. podkreśla, że przepisy dotyczące zamówień publicznych dotyczące przedsiębiorstw publicznych powinny być lepiej dostosowane do praktyk handlowych i zapewniać maksymalną elastyczność, aby zapobiec niepotrzebnym ograniczeniom, nadmiernym kosztom i opóźnieniom w sektorach krytycznych, takich jak energetyka i usługi użyteczności publicznej; uważa, że Komisja powinna przeanalizować tę kwestię w przygotowywanej ocenie skutków;

26. przypomina z zaniepokojeniem, że znaczną liczbę wykonawców wykluczono z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego z powodu drobnych uchybień formalnych w ich ofertach, nie dając im możliwości usunięcia tych wad, zarówno w ramach procedury otwartej, jak i negocjacyjnej; podkreśla, że praktyka ta jest szkodliwa zarówno dla wykonawców, którzy mogli poświęcić znaczną ilość czasu i zasobów na przygotowanie ofert, jak i dla instytucji zamawiających, które mogą być zmuszone do potencjalnego wykluczenia kryteriów oferty najkorzystniejszej ekonomicznie z przyczyn czysto formalnych; zwraca uwagę, że taki sztywny formalizm osłabia skuteczność, efektywność i konkurencyjność postępowań o udzielenie zamówienia publicznego; wzywa w związku z tym do ustanowienia ogólnej zasady umożliwiającej uregulowanie lub wyjaśnienie drobnych nieprawidłowości bez konieczności unieważniania przetargu, pod warunkiem że nie pociąga to za sobą istotnej zmiany w ofercie, i podkreśla, że stosowanie tej zasady powinno być regułą, a nie wyjątkiem; podkreśla znaczenie wprowadzenia większej elastyczności do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przy jednoczesnym zapewnieniu pewności prawa dla instytucji zamawiających, w tym małych i średnich instytucji zamawiających;

27. promuje uczciwą konkurencję między oferentami poprzez zapewnienie, że kryteria wyboru są opracowywane z uwzględnieniem nowych podmiotów, przedsiębiorstw typu start-up, MŚP i przedsiębiorstw innowacyjnych, sprzyjając różnorodności rynku i konkurencyjnym cenom;

Transformacja cyfrowa europejskich zamówień publicznych

28. zdecydowanie uważa, że cyfryzacja powinna pozostać kluczowym elementem obniżania kosztów i usprawniania zamówień publicznych dla podmiotów zamawiających i oferentów, w szczególności bardzo małych podmiotów i MŚP; sugeruje jednak, że chcąc w pełni wykorzystać potencjał narzędzi cyfrowych, Komisja i państwa członkowskie muszą ponownie przemyśleć, w jaki sposób przyszłe przepisy dotyczące zamówień publicznych powinny w bezpieczny sposób ułatwiać i zabezpieczać cyfryzację, a nie tylko digitalizować obecnie długie procesy analogowe; podkreśla znaczenie uzupełnienia platform zamówień publicznych o zaktualizowane, jasne i szczegółowe wytyczne oraz instrukcje, aby zapewnić wszystkim użytkownikom, niezależnie od ich poziomu doświadczenia, możliwość skutecznego poruszania się po tych platformach i korzystania z nich; podkreśla potrzebę zwiększenia wsparcia i szkoleń dla instytucji zamawiających w zakresie korzystania z narzędzi cyfrowych;

29. wzywa Komisję do przyjęcia perspektywy kontaktu w pierwszej kolejności cyfrowego podczas przeglądu ram prawnych UE dotyczących zamówień publicznych; zaleca skupienie się w szczególności na automatyzacji i zapewnieniu interoperacyjności niektórych procesów, np. poprzez przejście z przestarzałego systemu opartego na zgłoszeniach na system oparty na transakcjach, zmniejszenie liczby formularzy elektronicznych oraz zintegrowanie jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia i e-Certis z szerszymi systemami administracyjnymi i biznesowymi; uważa, że zmiana ta zwiększy możliwość kontroli publicznej w procesie udzielania zamówień publicznych, zwłaszcza biorąc pod uwagę potencjał przełomowych technologii, takich jak sztuczna inteligencja; uważa, że przejście na zautomatyzowane systemy oparte na transakcjach poprawiłoby pozyskiwanie danych w czasie rzeczywistym, usprawniłoby procedury udzielania zamówień i umożliwiłoby lepsze wykorzystanie danych, co byłoby szczególnie korzystne dla MŚP;

30. podkreślenie, że ustanowienie ogólnounijnej architektury danych dotyczących zamówień publicznych z wiarygodnym, ustrukturyzowanym gromadzeniem danych ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia lepszych informacji i poprawy wyników w zakresie zamówień publicznych w państwach członkowskich; podkreśla również znaczenie promowania interoperacyjności między publicznymi bazami danych, tak aby umożliwić szybsze sprawdzanie, czy wykonawcy spełniają wymagania, oraz uniknąć żądania informacji, które są już dostępne w różnych publicznych bazach danych; z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście inicjatywę Komisji dotyczącą europejskiej przestrzeni danych dotyczących zamówień publicznych (PPDS); jest zdania, że inicjatywa ta może potencjalnie poprawić przejrzystość i zapobiegać nadużyciom

finansowym, oszustwom i korupcji, a także stworzyć więcej możliwości udzielania zamówień MŚP i sprawić, że wydatki publiczne osiągną lepszą wartość dzięki połączeniu europejskich i krajowych zbiorów danych dotyczących zamówień; zwraca się do Komisji o zbadanie możliwości wprowadzenia cyfrowego paszportu zamówień publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP, jako narzędzia promującego udział MŚP w zamówieniach publicznych; podkreśla potrzebę skuteczniejszego wykorzystania obecnych narzędzi, takich jak e-formularze, e-przetargi, e-Certis i PPDS, aby odejść od procesów analogowych na rzecz w pełni cyfrowych systemów, co pozwoli na podejmowanie bardziej przemyślanych decyzji dotyczących zamówień publicznych;

31. zauważa, że w ramach wprowadzenia jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia (JEDZ) nie osiągnięto w pełni celu, jakim jest uproszczenie i ułatwienie udziału przedsiębiorstw w zamówieniach publicznych, ze względu na utrzymujące się trudności operacyjne, które nadal komplikują dostęp przedsiębiorstw – zwłaszcza bardzo małych podmiotów i MŚP – do procedur udzielania zamówień; wzywa Komisję do uproszczenia i doprecyzowania standardowej dokumentacji przetargowej, w tym JEDZ; zachęca Komisję i państwa członkowskie do zbadania, w jaki sposób systemy zamówień publicznych mogą współdziałać z innymi dobrze funkcjonującymi systemami administracyjnymi i bazami danych na szczeblu krajowym i unijnym, by przyczynić się do poprawy rynku wewnętrznego UE;

32. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zapewniły egzekwowanie jednolitych norm cyberbezpieczeństwa zgodnych z aktem dotyczącym cyberodporności[1] i dyrektywą NIS2[2], w stosownych przypadkach, we wszystkich odpowiednich przepisach UE dotyczących zamówień publicznych, a także aby zadbały o przestrzeganie unijnych przepisów o ochronie danych na wszystkich etapach procesu udzielania zamówień;

33. wzywa do harmonizacji procesów identyfikacji elektronicznej i uwierzytelniania elektronicznego w państwach członkowskich w celu

---

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2847 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie horyzontalnych wymagań w zakresie cyberbezpieczeństwa w odniesieniu do produktów z elementami cyfrowymi oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013 i (UE) 2019/1020 i dyrektywy (UE) 2020/1828 (akt o cyberodporności), Dz.U. L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj.

[2] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148, *Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80*, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj.

zapewnienia bezpiecznych, skutecznych i godnych zaufania cyfrowych zamówień publicznych w całej UE;

34. jest przekonany, że Komisja, w porozumieniu z zainteresowanymi stronami i partnerami społecznymi, powinna ocenić, które procedury wnoszą niewielką wartość dodaną w stosunku do ich kosztów, obciążenia administracyjnego lub wkładu w jakość, a następnie je ulepszyć, zautomatyzować lub całkowicie wyeliminować;

35. zwraca uwagę na udane przyjęcie modelu zamówień GovTech w krajach takich jak Polska, Litwa i Dania, a także uznanie przez Komisję tego modelu za kluczowe narzędzie w osiąganiu celów nakreślonych w cyfrowym kompasie UE 2030; uważa, że wykorzystanie udanych doświadczeń krajowych i wspieranie rozwoju europejskiego rynku GovTech stanowi dla sektora publicznego okazję do szybkiego i skutecznego uzyskania dostępu do dostosowanych do potrzeb rozwiązań cyfrowych, a jednocześnie będzie wspierać reformę w dziedzinie zamówień publicznych zorientowaną na cyfryzację; podkreśla, że wykorzystanie GovTech w przedkomercyjnych zamówieniach publicznych umożliwiło do tej pory gminom o mniejszych zasobach finansowych tworzenie konsorcjów z wieloma partnerami, a model ten można rozszerzyć na większe projekty krajowe; zwraca jednak uwagę na istnienie pewnych wyzwań, które utrudniają skuteczne korzystanie z GovTech, i uważa, że należy się nimi zająć w przyszłości;

Konkretne zalecenia na rzecz poprawy europejskich zamówień publicznych

36. wzywa do przeglądu unijnych ram zamówień publicznych w celu zwiększenia europejskiej konkurencyjności, promowania bardziej zrównoważonej gospodarki, budowania odporności, zapewnienia pewności prawa przy jednoczesnej cyfryzacji procedur, ograniczeniu i uproszczeniu przepisów zarówno dla instytucji zamawiających, jak i oferentów, oraz zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw niektórych kluczowych technologii, produktów i usług, promowaniu wysokiej jakości miejsc pracy i świadczeniu usług dla obywateli, w tym poprzez przestrzeganie układów zbiorowych zgodnie z krajowymi przepisami i praktykami; podkreśla, że Komisja powinna zaproponować harmonizację w obszarach, w których może ona przynieść w miarę możliwości największą wartość dodaną, takich jak cyfrowe narzędzia zamówień publicznych oraz standaryzacja procedur przetargowych i struktur wspólnych zamówień zarówno na szczeblu krajowym, jak i transgranicznym; w tym duchu zachęca do stosowania cyfrowych narzędzi zamówień publicznych w celu ułatwienia udziału transgranicznego oraz wzywa do promowania transgranicznych zamówień publicznych na jednolitym rynku, zwłaszcza w regionach przygranicznych; podkreśla, że celem nie powinna być harmonizacja sama w sobie, ale raczej zwiększenie pewności prawa, efektywności i przewidywalności, a także

zmniejszenie nadmiernych obciążeń administracyjnych dla instytucji zamawiających i oferentów, przy jednoczesnym zwiększeniu elastyczności, swobody wyboru i autonomii instytucji zamawiających, aby zapewnić rozważne wykorzystywanie pieniędzy podatników;

37. podkreśla konieczność szkolenia instytucji zamawiających, w tym wyjaśnienia zasad i odpowiedniego doprecyzowania stosowania kryteriów pozacenowych, w tym podstawy prawnej kryteriów oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, oraz potrzebę zapewnienia stosowania art. 18 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE w celu zagwarantowania instytucjom zamawiającym pewności prawa, tak czuły się pewniej, stosując te kryteria, przy jednoczesnym zachowaniu odpowiedniego nadzoru i możliwości dostępu do danych; zachęca Komisję do dalszego wzmacniania profesjonalizacji i szkolenia urzędników odpowiedzialnych za zamówienia publiczne oraz sugeruje, aby Komisja zwiększyła środki finansowe na dalsze szkolenia instytucji zamawiających w celu skutecznego wdrożenia unijnych ram zamówień publicznych;

38. zauważa, że udzielanie zamówień publicznych wyłącznie na podstawie najniższej ceny może sprzyjać nieuczciwej konkurencji, a to odbywa się kosztem jakości, zrównoważonego rozwoju i standardów społecznych; nalega, aby więcej zamówień udzielano na podstawie najlepszego stosunku ceny do jakości, zwłaszcza w przypadku usług intelektualnych, poprzez stosowanie kryteriów oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, co oznacza, że oferty powinny być oceniane nie tylko pod kątem ceny, ale także czynników takich jak jakość, wpływ regionalny lub ciągłość świadczenia złożonych i kluczowych usług; dodaje, że względy pozacenowe powinny mieć istotne znaczenie w ogólnej ocenie i ostatecznej decyzji o udzieleniu zamówienia, zwłaszcza w odniesieniu do usług inżynieryjnych, które mają zasadnicze znaczenie, by zapewnić rentowne projekty wysokiej jakości w perspektywie długoterminowej, a jednocześnie chronić innowacje i zniechęcać do składania rażąco niskich ofert;

39. zaleca, aby Komisja przedstawiła konkretne działania mające na celu zwalczanie korupcji i zwiększenie przejrzystości stosowania procedur negocjacyjnych bez uprzedniej publikacji, w szczególności poprzez wzmocnienie dobrowolnego ogłoszenia ex ante o przejrzystości; wzywa do publikowania tych ogłoszeń w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz na stronie internetowej lub innej publicznej platformie właściwego organu zamawiającego, w zależności od wartości zamówienia; podkreśla, że ogłoszenia te muszą zawierać uzasadnienie zastosowania procedury negocjacyjnej, wskazujące konkretne powody odejścia od standardowych metod udzielania zamówień, bez nakładania nadmiernych obciążeń administracyjnych na instytucje zamawiające;

40. wzywa do zmiany kryteriów wykluczenia w procedurach udzielania zamówień, co umożliwi im lepsze przeciwdziałanie konkretnym

zagrożeniom sektorowym związanym z nadużyciami finansowymi, korupcją i infiltracją przestępczą; podkreśla, że różne sektory wymagają odrębnych, dostosowanych kryteriów wykluczenia, które odzwierciedlają ich szczególne podatności na zagrożenia; jest głęboko przekonany, że instytucje zamawiające powinny być uprawnione do dostosowywania procedur udzielania zamówień w celu zwalczania działalności przestępczej; podkreśla, że aby promować większą skuteczność i przystępność, należy uprościć przepisy dotyczące podstaw wykluczenia przez stworzenie wyczerpującego wykazu i wyraźne rozróżnienie między obowiązkowymi podstawami wykluczenia, mającymi na celu ochronę interesu publicznego, a fakultatywnymi podstawami wykluczenia, mającymi na celu ochronę interesów instytucji lub podmiotów zamawiających; dodaje, że każdy wykonawca, który narusza swoje obowiązki wynikające z obowiązujących przepisów prawa pracy i przepisów dotyczących ochrony środowiska zgodnie z art. 18 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE, powinien zostać skutecznie wykluczony z danego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego;

41. zachęca do ściślejszej współpracy transgranicznej w dziedzinie zamówień publicznych, w przypadku których istnieją wyraźne korzyści, np. w przypadku projektów na dużą skalę, w celu zwiększenia wydajności i spójności na rynku wewnętrznym UE; popiera interoperacyjną infrastrukturę cyfrową, która umożliwia bezproblemową wymianę danych i procedur dotyczących zamówień publicznych pomiędzy wszystkimi państwami członkowskimi, ponieważ ograniczyłoby to bariery i zwiększyło spójność rynku z korzyścią dla dostawców każdej wielkości w całej UE;

42. wzywa do pełnego wykorzystania całej elastyczności przewidzianej w GPA w unijnym prawie zamówień publicznych, przynajmniej w odniesieniu do zamówień udzielanych przez jednostki szczebla niższego niż centralny, w celu znacznego uproszczenia procedur udzielania zamówień; podkreśla, że GPA pozwala na znacznie większą elastyczność i bardziej usprawnione rozwiązania proceduralne dotyczące wyboru i projektowania procedur udzielania zamówień; wzywa Komisję do oceny możliwości zezwolenia małym instytucjom zamawiającym na stosowanie procedur uproszczonych, z wykorzystaniem elastyczności przewidzianej w dyrektywach 2014/25/UE i 2014/23/UE, w celu uwzględnienia ich ograniczonych zasobów i wiedzy specjalistycznej oraz zmniejszenia zbędnych obciążeń administracyjnych, co umożliwiłoby im skuteczniejsze wykonywanie zadań;

43. podkreśla, że różne przepisy sektorowe dotyczące zamówień publicznych są fragmentaryczne i mogą być trudne do wdrożenia zarówno dla przedsiębiorstw, jak i samorządów lokalnych;

44. wzywa Komisję do przeprowadzenia przeglądu i oceny przepisów

sektorowych dotyczących zamówień publicznych oraz do ich uproszczenia, aby zmniejszyć niepotrzebne obciążenia dla instytucji zamawiających przy jednoczesnym zapewnieniu przejrzystości, wydajności, pewności prawa i elastyczności; wzywa do utrzymania harmonizacji przepisów sektorowych z ogólnymi ramami zamówień publicznych oraz do ograniczenia ich zakresu do specyfikacji technicznych;

45. wzywa do ustanowienia jednolitych niewiążących wytycznych, znormalizowanych mechanizmów monitorowania i sprawozdawczości, gwarancji proceduralnych, niezależnych organów nadzorczych posiadających wystarczające uprawnienia oraz skutecznych narzędzi egzekwowania i zapewniania zgodności w celu promowania pewności prawa, uczciwej konkurencji i spójności w zakresie zamówień publicznych w UE, bez ograniczania swobody decyzyjnej instytucji zamawiających; podkreśla, że potrzebne jest wsparcie instytucji zamawiających, zwłaszcza tych o ograniczonych zasobach administracyjnych i gospodarczych, w egzekwowaniu prawa i zapewnianiu przestrzegania przez wykonawców uzgodnionych zobowiązań umownych; podkreśla, jak ważna jest zasada proporcjonalności, która oznacza, że decyzje instytucji zamawiającej, a także wymogi i warunki określone w ofercie, muszą być dostosowane do charakteru i zakresu udzielanego zamówienia; wzywa Komisję do wyjaśnienia tej koncepcji, aby zachęcić do stosowania kryteriów innych niż wyłącznie cena;

46. zauważa, że większa integracja rynku zamówień publicznych ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia strategicznych celów UE, pod warunkiem że będzie to w pełni zgodne z kompetencjami państw członkowskich w zakresie określania ich własnych priorytetów strategicznych; podkreśla, że wszelkie działania na rzecz standaryzacji procedur udzielania zamówień muszą być zgodne z zasadą pomocniczości i zachowywać elastyczność krajową;

47. podkreśla, że należy wspierać wysiłki MŚP dotyczące eksplorowania rynków innych państw członkowskich; apeluje o dzielenie się najlepszymi praktykami w całej UE i uproszczenie procedur zamówień transgranicznych; wzywa państwa członkowskie do zachęcania przedsiębiorstw do udziału w transgranicznych zamówieniach publicznych poprzez powstrzymanie się od stosowania kryteriów językowych przy odrzucaniu ofert w procedurach przetargowych;

48. wzywa Komisję do jak największego usprawnienia procesów administracyjnych, aby zmniejszyć obciążenia, udoskonalić kryteria wyboru na potrzeby skutecznego udzielania zamówień i zwiększyć zdolności administracyjne; uważa, że znormalizowane kryteria sprawiają, iż zamówienia stają się bardziej dostępne i atrakcyjne dla MŚP, co ma kluczowe znaczenie dla wspierania szerszego udziału oraz pobudzania innowacyjności w tym sektorze; w związku z tym

zdecydowanie zaleca wydanie znormalizowanych kryteriów w formie niewiążących wytycznych Komisji;

49. zaleca wprowadzenie wzmocnionych mechanizmów przejrzystości i nadzoru w zamówieniach publicznych poprzez włączenie zaawansowanej analizy danych i technologii AI do procedur udzielania zamówień w celu wykrywania potencjalnych przypadków nieprzestrzegania przepisów, nieprawidłowości, nadużyć finansowych, zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego i korupcji w czasie rzeczywistym; zachęca Komisję, aby w tym kontekście wspierała rozwój opartej na danych platformy analizy ryzyka połączonej z rejestrami dostawców oraz unijnymi i krajowymi bazami danych dotyczącymi wykluczeń w ramach PPDS, w tym włączenie danych dotyczących zamówień publicznych, przedsiębiorstw i sankcji, aby umożliwić proaktywne wykrywanie nadużyć i monitorowanie uczciwości;

50. uważa, że wprowadzenie ogólnounijnego mechanizmu zapewniającego instytucjom zamawiającym transgraniczną wymianę informacji na temat wykonawców, którzy zostali wykluczeni z rynków zamówień publicznych, oraz okresu ich wykluczenia, zgodnie z art. 57 dyrektywy 2014/24/UE, ułatwiłoby egzekwowanie przepisów, uprościłoby procedury, zabezpieczyło fundusze publiczne, zagwarantowało równe warunki działania na rynku wewnętrznym oraz zwiększyło bezpieczeństwo i integralność krytycznej infrastruktury publicznej i usług publicznych; zwraca uwagę, że transgraniczna wymiana informacji dotyczących wykluczenia określonego przedsiębiorcy w jednym państwie członkowskim nie jest warunkiem wstępnym wykluczenia tego przedsiębiorcy w innym państwie członkowskim;

51. wzywa Komisję do zbadania, czy wykonalne jest utworzenie ogólnounijnego rejestru oświadczeń o braku konfliktu interesów w dziedzinie zamówień publicznych, uwzględniającego wartość zamówień i umożliwiającego wykrywanie osobistych lub zawodowych powiązań między instytucjami zamawiającymi a zwycięskimi oferentami, aby zapobiec sytuacjom konfliktu interesów, które mogłyby wpłynąć na integralność procesu, oraz zapewnić istnienie solidnych mechanizmów zgłaszania nieprawidłowości;

52. uważa, że potrzebne są dalsze uproszczenie i dalsza standaryzacja praktyk w dziedzinie zamówień publicznych; popiera wprowadzenie, w stosownych przypadkach, standardowych wzorów części umów we wszystkich państwach członkowskich w celu zapewnienia większej jednolitości procedur przetargowych, zmniejszenia obciążeń administracyjnych i zapewnienia jasności prawa dla instytucji zamawiających i wykonawców, przy zachowaniu elastyczności rozwiązań rynkowych; zauważa ponadto, że wprowadzenie standardowych wzorów sekcji umów we wszystkich państwach członkowskich ułatwiłoby również integrację danych dotyczących

umów na platformach cyfrowych, umożliwiając łatwiejsze śledzenie i porównywanie; uważa, że taka standaryzacja znacząco przyczynia się do poprawy wydajności administracyjnej i obniżenia kosztów transakcyjnych, ponieważ umożliwia instytucjom zamawiającym usprawnienie przygotowywania dokumentacji przetargowej, a wykonawcom ponowne wykorzystanie elementów poprzednich ofert, zwłaszcza w przypadku udziału w wielu postępowaniach o udzielenie zamówienia; wskazuje na stosowanie standardowych modeli, które powinny umożliwiać sporządzanie krótszych i spójniejszych dokumentów przetargowych;

53. przyjmuje z zadowoleniem, że Komisja priorytetowo potraktowała zmniejszenie o 25 % spoczywających na przedsiębiorstwach obciążeń związanych z wymaganymi na mocy prawa obowiązkami sprawozdawczymi i o 35 % dla MŚP; wzywa do wdrożenia tego priorytetu we wszystkich sektorach i apeluje, aby na tej podstawie został oceniony nadchodzący przegląd zamówień publicznych;

54. wzywa Komisję, państwa członkowskie i instytucje zamawiające, aby w pełni wykorzystywały dostępne narzędzia, takie jak unijny zestaw narzędzi ochrony handlu, w celu zapobiegania nieuczciwej konkurencji ze strony państw trzecich, które dyskryminują państwa UE uczestniczące w ich procedurach udzielania zamówień publicznych, oraz aby stosowały ścisłą zasadę wzajemności poprzez skuteczne wykorzystanie Instrumentu Zamówień Międzynarodowych UE, zwłaszcza w odniesieniu do dostępu do strategicznych sektorów rynku zamówień publicznych UE; przypomina, że UE może ograniczyć dostęp do swoich rynków zamówień publicznych w odpowiedzi na naruszenia zasad handlu międzynarodowego, w tym niezgodne z zasadami WTO podwyżki ceł; wzywa ponadto do podjęcia zdecydowanych działań poprzez rozporządzenie w sprawie subsydiów zagranicznych[1]; podkreśla również możliwości, jakie daje rozporządzenie (UE) 2023/2675[2] w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego przez państwa trzecie; podkreśla, że procedury stosowane przed wdrożeniem środków równoważących są zbyt powolne; wzywa Komisję i Radę do umożliwienia procedur pozwalających na szybszą reakcję; przypomina, że państwa trzecie, które nie są stronami GPA lub nie zawarły z UE umów międzynarodowych gwarantujących

---

1 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2560 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny, (Dz.U. L 330 z 23.12.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

2 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2675 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie ochrony Unii i jej państw członkowskich przed stosowaniem wymuszenia ekonomicznego przez państwa trzecie (Dz.U. L, 2023/2675, 7.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj).

równy i wzajemny dostęp do zamówień publicznych, nie mogą domagać się równego traktowania w obszarze zamówień publicznych, jak wyjaśniono w orzecznictwie TSUE (sprawa C-652/22);

55. przypomina, że należy przestrzegać warunków określonych w konwencji MOP nr 94 dotyczącej klauzul pracy, i uważa, że kraje, które ich nie przestrzegają, nie powinny mieć dostępu do unijnych procedur udzielania zamówień publicznych;

56. zauważa, że znaczna część zamówień w większości państw członkowskich jest udzielana na podstawie najniższej oferty cenowej; podkreśla potrzebę dopilnowania, aby przedsiębiorstwa spoza UE nie uzyskiwały nieuczciwej przewagi w postępowaniach o udzielenie zamówienia poprzez bezpośrednie lub pośrednie dotacje państwowe, co zakłóca uczciwą konkurencję na rynku wewnętrznym; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia zdecydowanych działań przeciwko podmiotom spoza UE, które wykorzystują takie dotacje do zaniżania cen lub dominowania w przetargach w sposób niezgodny z unijnymi zasadami konkurencji; zaleca ustanowienie jasnych i przejrzystych zasad wykluczania podmiotów spoza UE, a także przedsiębiorstw z siedzibą w UE, których podwykonawcy spoza UE wielokrotnie naruszali prawo UE; ponadto apeluje o konwergencję między państwami członkowskimi pod kątem zasad regulujących udział oferentów spoza UE w przetargach publicznych, zwłaszcza w przypadku projektów finansowanych z funduszy europejskich;

57. podkreśla, że rażąco niskie oferty, zwłaszcza od oferentów spoza UE, mogą zagrażać skutecznej realizacji zamówień publicznych, standardom jakości i bezpieczeństwu narodowemu, zwłaszcza w kontekście infrastruktury krytycznej; wzywa do podjęcia bardziej zdecydowanych środków w celu wykrywania takich ofert i przeciwdziałania im, w tym poprzez niezależne oceny kosztów oraz nałożenie na instytucje zamawiające wyraźnego obowiązku odrzucania ofert, w przypadku gdy uzasadnienie niezwykle niskiej ceny jest niewystarczające lub nieprzekonujące; zwraca się w tym kontekście do Komisji o przedstawienie jasnej i zharmonizowanej metodyki oceny pojęcia „rażąco niskiej ceny”, aby zapewnić instytucjom zamawiającym większą pewność prawa i praktyczne wytyczne przy ocenie ofert;

58. wzywa Komisję do jasnego określenia, że oferenci z państw trzecich nie kwalifikują się do udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonych w UE, jeżeli ich kraj pochodzenia nie zapewnia oferentom z UE wzajemnego dostępu do rynku na podstawie wielostronnej lub dwustronnej umowy w sprawie zamówień publicznych podpisanej z UE;

59. wzywa do dalszego stosowania odstępstw dla regionów najbardziej oddalonych, biorąc pod uwagę szczególne wyzwania, przed którymi stoją te terytoria; uznaje ponadto wyjątkową sytuację społeczności zamieszkujących regiony przygraniczne UE, które prowadzą regularną transgraniczną wymianę gospodarczą i społeczną z sąsiednimi państwami trzecimi;

60. dąży do zapewnienia, by zamówienia publiczne obejmowały mechanizmy wspierające regionalną odporność gospodarczą, tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy na szczeblu lokalnym i zrównoważony rozwój lokalnych gospodarek, co przyczyni się do bardziej zrównoważonej dystrybucji działalności gospodarczej między obszarami miejskimi i obszarami pozamiejskimi; podkreśla w tym kontekście rolę producentów rolnych i ich łańcuchów dostaw, a także pierwszorzędną rolę usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym; zwraca się do Komisji o ocenę zalecenia zawartego w sprawozdaniu Draghiego, aby zapewnić instytucjom zamawiającym możliwość ustalenia wyraźnego minimalnego udziału w zamówieniach publicznych wybranych towarów produkowanych lokalnie, w przypadkach gdy jest to właściwe i wykonalne; podkreśla, że praktyki w zakresie zamówień publicznych powinny sprzyjać wzrostowi gospodarczemu bez nadmiernego faworyzowania określonych sektorów lub regionów, przy jednoczesnym uznaniu, jak ważne jest wzmocnienie zdolności instytucji zamawiających do nadawania większej wagi kryteriom społecznym i kryteriom zrównoważonego rozwoju, w tym do kwestii związanych ze środowiskiem i klimatem, jeżeli uznają to za stosowne;

61. uznaje szczególne cechy i strategiczną rolę zamówień publicznych we wzmacnianiu bezpieczeństwa żywnościowego i odporności UE oraz potwierdza potrzebę lepszego wykorzystania kryteriów zrównoważonego rozwoju i związanych z klimatem, wspierania rolników UE oraz promowania zdrowych nawyków żywieniowych, a także zrównoważonej i zdrowej polityki żywnościowej;

62. wspiera zwiększoną elastyczność partnerstw publiczno-publicznych, umożliwiającą organom publicznym skuteczniejszą współpracę w celu poprawy świadczenia usług i obniżenia kosztów; wzywa państwa członkowskie do rozważenia rozwoju partnerstwa i dialogu publiczno-prywatnego w zamówieniach publicznych, aby poprawić skuteczność procedur i współpracy między organami publicznymi i przedsiębiorstwami; zaleca zmianę definicji współpracy publiczno-publicznej zawartej w obecnej dyrektywie, aby uznać za taką współpracę wszelkie umowy lub uzgodnienia zawarte między co najmniej dwiema instytucjami zamawiającymi; wzywa Komisję do rozważenia wyłączenia współpracy między organami publicznymi (współpraca publiczno-publiczna) z zakresu dyrektyw w sprawie zamówień publicznych w celu zapewnienia skutecznej realizacji ich

zadań bez dalszych restrykcyjnych warunków;

63. podkreśla, że opracowanie i stosowanie godnych zaufania, wysokiej jakości i przejrzystych etykiet i certyfikatów zrównoważonego rozwoju pomaga instytucjom zamawiającym w realizacji celów zrównoważonego rozwoju, tym samym zmniejszając obciążenie administracyjne i potrzebę dogłębnych ocen technicznych; wzywa Komisję do promowania i dalszego rozwijania takich etykiet na szczeblu unijnym, z zapewnieniem ich wiarygodności i użyteczności we wszystkich sektorach;

64. zauważa, że instytucje zamawiające prowadzą już działania na rzecz zrównoważonych i przyjaznych dla klimatu zamówień publicznych, kierując się kompleksowymi przepisami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym;

65. podkreśla, w świetle orzecznictwa TSUE (w tym sprawy C-395/18), że instytucje zamawiające mają prawo do uwzględnienia w dokumentacji przetargowej wymogów wynikających z krajowego prawa pracy, takich jak wiążące układy zbiorowe, minimalne standardy zatrudnienia, przepisy dotyczące równego wynagrodzenia oraz inne istotne kryteria społeczne; z zadowoleniem przyjmuje wyjaśnienie TSUE, że zobowiązania społeczne i środowiskowe zawarte w horyzontalnej klauzuli społecznej stanowią „wartość kardynalną, nad przestrzeganiem której państwa członkowskie powinny czuwać”; wzywa Komisję do opracowania wytycznych i ram prawnych, w tym wyjaśnienia przedmiotu i praktycznego zastosowania, które zapewnią pewność prawa i umożliwią instytucjom zamawiającym – według ich własnego uznania – stosowanie takich kryteriów bez narażania się na nieproporcjonalne ryzyko prawne;

66. uznaje znaczący potencjał społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w promowaniu godnej pracy, włączenia społecznego i zrównoważonego rozwoju; zachęca instytucje zamawiające do systematycznego uwzględniania kryteriów społecznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, przy jednoczesnym zapewnieniu wykonalności ekonomicznej, elastyczności i pomocniczości; wzywa Komisję do oceny uwzględnienia kryteriów społecznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia oraz do zapewnienia jasnych ram prawnych i politycznych oraz praktycznych wytycznych, w tym jasności prawna i przykładów dobrych praktyk, aby umożliwić skuteczne i zgodne z prawem wdrożenie społecznie odpowiedzialnych zamówień

publicznych przez instytucje zamawiające; uznaje, że uwzględnienie klauzul społecznych, takich jak wymogi dotyczące warunków pracy, rokowań zbiorowych i poszanowania praw pracowniczych, może znacznie poprawić jakość i wiarygodność wyników zamówień publicznych; wzywa Komisję do wyjaśnienia w ramach przeglądu, że wymogi określone w art. 18 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE, dotyczące przepisów prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy, są wiążące;

67. uważa, że postępowania o udzielenie zamówienia publicznego powinny wspierać i nagradzać innowacyjne i zrównoważone rozwiązania, które mogą stymulować rozwój gospodarczy; podkreśla znaczenie wprowadzenia i wdrożenia kryteriów zrównoważonego rozwoju we wszystkich państwach członkowskich w sposób odzwierciedlający obowiązujące przepisy UE; wzywa Komisję, aby w kontekście zbliżającej się oceny adekwatności przepisów UE dotyczących zamówień publicznych oceniła ustanowienie zestawu kryteriów zrównoważonego rozwoju dla poszczególnych sektorów, obejmującego modelowe kryteria udzielania zamówień i kryteria techniczne, metody weryfikacji oraz postanowienia umowne, w celu ułatwienia stopniowego przyjmowania bardziej zrównoważonych praktyk w zakresie zamówień publicznych, zapewnienia jasności instytucjom zamawiającym, a jednocześnie umożliwienia im dostosowania wymogów do konkretnych sektorów i lokalnych możliwości gospodarczych; zwraca się do Komisji o zbadanie, w jaki sposób można lepiej uwzględnić aspekty związane ze zrównoważonym rozwojem przy stosowaniu zasady wyboru oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, aby wspierać innowacje i efektywne wykorzystanie zasobów; wzywa Komisję do opracowania zestawu kryteriów mających na celu wspieranie innowacji w zakresie zrównoważonych technologii oraz zwiększenie konkurencyjności UE na przyszłych rynkach pionierskich; uważa, że wzmocnienie rynku materiałów wtórnych powinno stanowić część tego podejścia; podkreśla w tym kontekście, że opracowanie zestawu narzędzi powinno być uzależnione od wykazania, że: a) nie nakłada ono na instytucje zamawiające lub podmioty zamawiające obowiązku ponoszenia nieproporcjonalnych kosztów ani nie powoduje niezgodności lub trudności technicznych; b) uwzględnia cykl życia, różnorodność i dostępność odpowiednich produktów i usług oraz jest zgodne z zasadą neutralności technologicznej; oraz c) zachowuje uczciwą konkurencję;

68. zaleca wdrożenie strategicznych modeli zamówień publicznych, które przedkładają interesy UE i państw członkowskich oraz

długoterminową wartość i odporność nad krótkoterminową redukcję kosztów, a także oferują możliwości rynku pionierskiego dla produktów zgodnych z celami UE, zwłaszcza w sektorach strategicznych;

69. zwraca się do Komisji, aby w kontekście zbliżającego się przeglądu ram zamówień publicznych przeprowadziła dogłębną ocenę skutków dotyczącą możliwych sposobów i skutków priorytetowego traktowania zasady „preferencji europejskiej” w zamówieniach związanych ze strategicznymi gałęziami przemysłu, aby zapewnić ciągłość zdolności krytycznych w państwach członkowskich oraz wzmocnić odporność, bezpieczeństwo, konkurencyjność i strategiczną autonomię; podkreśla, że Komisja powinna starannie ocenić potencjalne konsekwencje kosztowe, ryzyko ograniczenia dostępu do najnowocześniejszych technologii oraz wpływ na jakość usług i produktów, zachowując zarazem spójność z międzynarodowymi zobowiązaniami prawnymi UE i nie wykluczając partnerów o podobnych poglądach; podkreśla, że wszelkie środki mające na celu promowanie udziału europejskich przedsiębiorstw nie powinny prowadzić do protekcjonizmu ani zakłócać konkurencji; w tym kontekście uznaje znaczenie przedsiębiorstw, które inwestują i reinwestują w UE, wzmacniając gospodarkę UE, chroniąc dobrobyt pracowników i przynosząc korzyści społecznościom lokalnym; wzywa ponadto Komisję do zbadania możliwości zwiększenia udziału przedsiębiorstw z siedzibą w UE w postępowaniach o udzielenie zamówienia wszczętych w odniesieniu do projektów finansowanych przez instytucje UE lub poprzez rozszerzenie systemu preferencji określonego w art. 85 dyrektywy 2014/25/UE na zamówienia udzielane przez instytucje zamawiając eoraz w art. 15 dyrektywy 2014/24/UE w odniesieniu do wybranych sektorów strategicznych;

70. apeluje o włączenie do procedur zamówień publicznych dotyczących projektów o strategicznym znaczeniu dla UE – w szczególności w dziedzinie infrastruktury krytycznej, zaawansowanych technologii i surowców krytycznych – przepisów umożliwiających instytucjom zamawiającym wymaganie od wykonawców, aby ustanowili partnerstwa przemysłowe z podmiotami prawnymi z siedzibą w UE; jest zdania, że takie partnerstwa powinny obejmować klauzule zapewniające transfer technologii, know-how lub kluczowych umiejętności technicznych do partnerów z siedzibą w UE, w pełnej zgodności z prawem Unii i zobowiązaniami międzynarodowymi;

71. podkreśla szczególne wyzwania stojące przed operatorami sieci elektroenergetycznych, związane z wydłużeniem czasu dostaw i wzrostem kosztów; wzywa do uproszczenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego dla operatorów sieci elektroenergetycznych oraz do zapewnienia ich elastyczności i skuteczności; opowiada się za

większą spójnością przepisów UE mających wpływ na zamówienia publiczne dotyczące sieci elektroenergetycznych;

72. podkreśla znaczenie odblokowania inwestycji na rynku zamówień publicznych i koncesji oraz wzywa Komisję do zbadania, czy obecne ramy dotyczące czasu obowiązywania umów koncesyjnych odpowiednio odzwierciedlają inwestycje koncesjonariuszy po udzieleniu koncesji, a także do rozważenia, czy większa elastyczność pomogłaby zachęcić do takich inwestycji;

73. kładzie nacisk na potrzebę unikania zbędnych obciążeń administracyjnych dla nabywców publicznych i wykonawców, w tym MŚP i mikroprzedsiębiorstw; podkreśla, że podczas przeglądu przepisów UE dotyczących zamówień publicznych należy zawsze brać pod uwagę potrzebę ograniczenia złożoności i formalności administracyjnych, aby nie utrudniać udziału wykonawców w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego; zwraca się do Komisji, aby podczas oceny możliwości wprowadzenia nowych kryteriów w zamówieniach publicznych zwróciła szczególną uwagę na etap, na którym takie wymogi wprowadza się do procedury udzielania zamówień; podkreśla, że należy zwrócić szczególną uwagę na to, czy kryteria te uwzględniono w kryteriach udzielenia zamówienia lub na wcześniejszych etapach związanych z dokumentami zamówienia, tak aby zapewnić zarówno instytucjom zamawiającym, jak i wykonawcom jasność prawa i praktyczną wykonalność;

74. wspiera modernizację kryteriów udzielania zamówień w celu odzwierciedlenia postępów w dziedzinie technologii i bezpieczeństwa, przy zapewnieniu, że nowe ramy zamówień publicznych umożliwiają elastyczne reagowanie na zmieniające się krajobrazy gospodarcze i geopolityczne, a jednocześnie pozwalają na zachowanie autonomii państw członkowskich w zarządzaniu ich polityką zamówień publicznych; zauważa, że konkurencyjność UE jest budowana wraz z wysokimi standardami społecznymi i normami środowiskowymi na rynku wewnętrznym; podkreśla, że przyszłe ramy zamówień publicznych powinny wspierać te mocne strony, a nie je osłabiać, tak aby wzmocnić pozycję unijnych podmiotów przy składaniu ofert na zamówienia publiczne;

75. podkreśla znaczenie aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie[1] jako przykładu kryteriów odporności związanych z

---

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1735 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji technologii neutralnych emisyjnie i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (Dz.U. L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

bezpieczeństwem dostaw, wysokiej jakości miejscami pracy, wkładem w wiodącą pozycję przemysłową i konkurencyjność UE, przestrzeganiem norm cyberbezpieczeństwa oraz ograniczeniem zależności od jednego państwa trzeciego, które nie uczestniczy w międzynarodowych porozumieniach w sprawie zamówień publicznych;

76. popiera dalszą cyfryzację procesów udzielania zamówień publicznych w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych, poprawy wydajności i konkurencyjności, zwiększenia przejrzystości oraz ułatwienia dostępu dla MŚP i oferentów transgranicznych, przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z normami bezpieczeństwa;

77. wzywa do wzmocnienia mechanizmów wsparcia dla bardzo małych podmiotów, MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i podmiotów gospodarki społecznej, aby umożliwić im skuteczne konkurowanie w przetargach publicznych, w tym poprzez programy pomocy technicznej oraz budowanie potencjału MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw społecznych; uważa, że więcej wskazówek i wsparcia dla MŚP ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia ich udziału w zamówieniach publicznych; podkreśla potrzebę zmniejszenia ograniczeń biurokratycznych, które w nieproporcjonalny sposób wpływają na udział MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, oraz przeprowadzania przez Komisję odpowiednich ocen skutków oraz obowiązkowych testów dla MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up w odniesieniu do wszelkich nowych przepisów; podkreśla skuteczność inicjatyw dialogu w pomaganiu MŚP w poszerzeniu wiedzy na temat zasad udzielania zamówień publicznych, przy jednoczesnym umożliwieniu podmiotom zamawiającym gromadzenia informacji do opracowania bardziej wyważonych kryteriów i zmniejszenia obciążeń administracyjnych; wspiera, w stosownych przypadkach, powszechne stosowanie przez nabywców publicznych praktyk pozyskiwania dostawców przed opracowaniem zaproszeń do składania ofert, a także ograniczenia dotyczące nadmiernych zdolności finansowych i wymogów dotyczących wykazania dotychczasowych osiągnięć; sygnalizuje potrzebę wspierania MŚP w identyfikowaniu partnerów;

78. wzywa do pilnego uproszczenia kryteriów wyboru, a w tym kontekście wzywa również Komisję do zbadania, czy utworzenie unijnej cyfrowej bazy danych wstępnie zakwalifikowanych MŚP i mniejszych podmiotów mogłoby pomóc w usprawnieniu procedur i zwiększeniu dostępu do przetargów publicznych; zwraca uwagę na możliwość wykorzystania systemów akredytacji do oceny zdolności technicznej i finansowej przedsiębiorstw oraz weryfikacji ich rzetelności zawodowej przed rozpoczęciem procedury przetargowej, a także na fakt, że kryteria rzetelności zawodowej powinny obejmować dotychczasowe przestrzeganie przez przedsiębiorstwa obowiązujących przepisów prawa pracy, praw człowieka i przepisów

dotyczących ochrony środowiska; podkreśla, że skuteczna interoperacyjność i transgraniczna dostępność tych rejestrów we wszystkich państwach członkowskich mogłaby zasadniczo zwiększyć przejrzystość, ochronić fundusze publiczne, wspierać rynek wewnętrzny oraz wzmocnić bezpieczeństwo i integralność krytycznej infrastruktury publicznej i krytycznych usług publicznych;

79. podkreśla, że unijne ramy zamówień publicznych muszą zapewniać sprawiedliwy dostęp dla MŚP, podmiotów gospodarki społecznej i przedsiębiorstw lokalnych poprzez promowanie uproszczonych procedur, w tym poprzez zapewnienie, że przedsiębiorstwa nie będą zobowiązane do ponownego przedkładania informacji dostępnych publicznie w swoich ofertach przetargowych, oraz poprzez stosowanie proporcjonalnych wymogów opartych na kontekście lokalnym; wzywa Komisję, aby rozważyła wprowadzenie jako głównej zasady podziału zamówień na mniejsze części w celu wspierania konkurencji i zapobiegania dominacji dużych podmiotów, przy jednoczesnym uznaniu, że zamówień nie należy dzielić w przypadkach, gdy istnieją rzeczywiste względy technologiczne lub efektywnościowe przemawiające za tym, by tego nie robić; podkreśla, że ten podział na mniejsze części ma szczególne znaczenie dla usług inżynieryjnych, budowlanych i planistycznych, gdyż może wzmocnić konkurencję, zagwarantować możliwości uczestnictwa małym i średnim przedsiębiorstwom oraz mikroprzedsiębiorstwom, a także pozwolić na ukierunkowane wykorzystanie wiedzy specjalistycznej; podkreśla potrzebę ustalenia jasnych wytycznych określających, kiedy niepodzielność zamówień jest uzasadniona; zauważa, że podział na części jest również skutecznym sposobem zapobiegania powstawaniu niewykonalnych łańcuchów podwykonawców;

80. zaleca, aby ramy zamówień publicznych umożliwiały oferentom i instytucjom zamawiającym przedkładanie brakujących dowodów na późniejszym etapie procedury oraz aby w związku z tym uproszczono i przyspieszono procedury udzielania zamówień, na przykład w drodze rozszerzenia art. 56 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE; zaleca propagowanie udziału przedsiębiorstw typu start-up i MŚP przez dostosowanie sztywnych wymogów dotyczących referencji, które to wymogi są nieproporcjonalnym utrudnieniem dla nowo powstałych przedsiębiorstw; wzywa, w stosownych przypadkach, do większej elastyczności w kryteriach kwalifikowania, aby zapewnić przedsiębiorstwom typu start-up sprawiedliwy dostęp do możliwości udziału w zamówieniach publicznych, przy jednoczesnym utrzymaniu przejrzystości i konkurencji; podkreśla, że należy rozważyć elastyczność w żądaniu od MŚP historii zamówień;

81. wzywa Komisję do zadbania o większą dostępność i przejrzystość procedur udzielania zamówień publicznych przez udostępnianie łatwo zrozumiałych tabel podsumowujących przetargi publiczne lub

zestawień takich przetargów, z jasnym określeniem zalecanych specyfikacji technicznych i wymogów dotyczących zamawianych prac lub usług; zwraca się, aby Komisja szczególnie uwzględniała przedsiębiorstwa z mniejszym doświadczeniem, które powinny korzystać z tych narzędzi, aby móc lepiej zrozumieć i zinterpretować dokumenty zamówienia;

82. powtarza, że sprawiedliwy dostęp do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wymaga uproszczenia i doprecyzowania zasad dla instytucji zamawiających;

83. podkreśla, że doświadczenie związane z zamówieniami publicznymi, takimi jak inwestycje budowlane, pokazuje, iż dopuszczenie alternatywnych propozycji (ofert wariantowych) pomaga instytucjom zamawiającym zamawiać usługi w sposób bardziej innowacyjny, wydajny i opłacalny; podkreśla, że innowacyjne rozwiązania łatwiej jest włączyć do zamówień publicznych, gdy dopuszcza się składanie ofert wariantowych, oraz że w celu skutecznego uwzględnienia wiedzy w dziedzinie przedsiębiorczości przy udzielaniu zamówień publicznych należy zasadniczo dopuścić alternatywne propozycje (oferty wariantowe), chyba że instytucja zamawiająca wyraźnie zdecyduje o ich wyłączeniu (opt-out); wzywa Komisję do zbadania dopuszczalności alternatywnych propozycji (ofert wariantowych) zgodnie z art. 45 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE;

84. wzywa Komisję, by zapewniła spójne stosowanie zasady jednorazowości na wszystkich szczeblach administracji w zamówieniach publicznych, tak aby w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych oferenci musieli przekazywać organom i administracjom pewne standardowe informacje tylko raz; uznaje, że umożliwienie oferentom korzystania z oświadczeń o zgodności zamiast składania licznych dokumentów administracyjnych na początkowym etapie często może zmniejszyć obciążenia i zwiększyć skuteczność; wzywa Komisję do określenia obszarów, w których praktyki takie mogłyby być odpowiednio stosowane, przy jednoczesnym zapewnieniu jasności prawa i zabezpieczeń;

85. uważa, że zamówienia zastrzeżone na określone usługi są dobrą praktyką wspierającą gospodarkę społeczną; sugeruje, że w przypadku równoważnych ofert pierwszeństwo należy przyznawać MŚP i innowacyjnym wykonawcom lub takie pierwszeństwo mogłyby być wdrażane za pomocą zamówień zastrzeżonych lub zastrzeżonej części realizacji zamówienia; podkreśla w tym kontekście skuteczność zamówień zastrzeżonych pod względem wspierania zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami poprzez zamówienia publiczne, zauważając jednocześnie, że nadal istnieje możliwość poprawy w zakresie ich wdrażania;

86. uznaje, że chociaż podwykonawstwo pozwala na większą elastyczność, dostęp do specjalistycznych umiejętności i oszczędności kosztów, może ono również wiązać się z potencjalnymi zagrożeniami, takimi jak osłabienie rozliczalności, zwiększone ryzyko naruszeń praw pracowniczych i przeszkody w skutecznym egzekwowaniu przepisów; wzywa Komisję do oceny wpływu zamówień publicznych realizowanych głównie przez bezpośrednich pracowników zwycięskiego oferenta i zaleca, aby przepisy dotyczące zamówień publicznych zachęcały przedsiębiorstwa do posiadania wystarczającej liczby pracowników wewnętrznych do realizacji projektów, na które udzielono zamówienia publicznego; wzywa Komisję, aby położyła kres nadużyciom w zakresie podwykonawstwa i chroniła prawa pracowników, a także wzmocniła przejrzystość i rozliczalność w całym łańcuchu dostaw oraz rozważyła wprowadzenie dobrze zdefiniowanego systemu odpowiedzialności solidarnej podmiotów gospodarczych i podwykonawców oraz aby zapewniła przejrzystość w odniesieniu do zaangażowanych podwykonawców i części zamówienia, którą wykonawca zamierza zlecić podwykonawcom;

87. wspiera elastyczność cenową umów poprzez przedłużenie maksymalnego czasu trwania umów ramowych dla instytucji zamawiających, wprowadzenie przepisów umożliwiających dostosowanie cen w odpowiedzi na nieproporcjonalny wzrost kosztów, którego oferent nie mógł w racjonalny sposób przewidzieć, taki jak inflacja, wzrost kosztów surowców lub energii i zmiany w prawie pracy, przy zapewnieniu rentowności umów bez nakładania obciążeń finansowych na władze publiczne, oraz rozszerzenie stosowania procedury negocjacyjnej jako zasady dla zamówień wynikających z umowy ramowej;

88. zauważa, że zasady dotyczące zamówień publicznych na innowacje są w dalszym ciągu niedostatecznie wykorzystywane; wzywa do oceny potrzeby ustanowienia dodatkowych specjalnych zasad udzielania zamówień na projekty w zakresie badań naukowych i innowacji, uznając ich kluczową rolę w napędzaniu postępu gospodarczego i technologicznego, przy jednoczesnym zapewnieniu efektywnego wykorzystania zasobów publicznych; sygnalizuje potrzebę wprowadzenia dodatkowych i solidnych przepisów chroniących prawa własności intelektualnej oferentów, w tym podczas procedury przetargowej;

89. uważa, że częścią poprawy metod udzielania zamówień publicznych w UE powinna być profesjonalizacja nabywców publicznych; z zadowoleniem przyjmuje krajowe inicjatywy mające na celu pomoc nabywcom publicznym w zapoznaniu się z aktualnymi ramami prawnymi i koncepcjami, takimi jak określanie przedmiotu zamówienia oraz opracowywanie odpowiednich kryteriów wyboru i udzielania zamówień; zwraca się do Komisji o opracowanie i

propagowanie podobnych programów na szczeblu UE, z naciskiem na lepsze wykorzystanie kryteriów pozacenowych poprzez ustanowienie „gotowych do użycia” kryteriów środowiskowych i społecznych;

90. podkreśla istotny wkład organizacji nienastawionych na zysk, kościołów i przedsiębiorstw społecznych w zamówienia publiczne w całej Europie, zwracając uwagę na ich wiedzę fachową, silne powiązania lokalne i wykazaną zdolność do świadczenia usług wysokiej jakości; podkreśla znaczenie utrzymania i propagowania zamówień zastrzeżonych jako potężnego instrumentu gwarantującego, że zamówienia publiczne wspierają szersze cele społeczne, gospodarkę społeczną i różnorodność zaangażowanych podmiotów; wzywa zatem do zwiększenia dotychczasowej możliwości zastrzeżenia przez państwa członkowskie i instytucje zamawiające udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego dla podmiotów działających na zasadach niekomercyjnych; wzywa Komisję do ponownego rozważenia trzyletniego limitu i warunku nieświadczenia odnośnych usług w ciągu trzech poprzednich lat, przewidzianych w art. 77 dyrektywy 2014/24/UE;

91. wzywa do lepszego wykorzystania możliwości przewidzianej w art. 71 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE, umożliwiającej dokonywanie bezpośrednich płatności na rzecz podwykonawców; apeluje do państw członkowskich o promowanie przejrzystości płatności dokonywanych przez organy publiczne na rzecz wykonawców i podwykonawców oraz płatności dokonywanych przez wykonawcę na rzecz jego podwykonawców lub dostawców;

92. wzywa Komisję do zaktualizowania narzędzi monitorowania konkurencji w zamówieniach publicznych; uważa, że UE powinna udoskonalać metody i technologie analizy rynku, z uwzględnieniem zaawansowanej analizy danych i sztucznej inteligencji, i w ten sposób dążyć do propagowania takiego środowiska zamówień publicznych, które zapewnia większą konkurencyjność, uczciwość, przejrzystość, wartość strategiczną i sprawiedliwość; wyraża przekonanie, że takie środki mogą przyczynić się do jaśniejszego zrozumienia kwestii niskiej konkurencji w zamówieniach publicznych oraz wesprzeć opracowywanie nowych wniosków mających na celu uproszczenie dostępu przedsiębiorstw do przetargów;

°

° °

93. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.